

ÉRTEM A PÉNZEM

A Pénziránytű Alapítvány és Hegedűs Csaba játéka
2-8+ fő/csapat részére 12 éves kortól

A pénz nem csak a mindennapok során használt fizetőeszköz, hanem gyűjtemény része is lehet. A világban sokan vannak, akik régebbi vagy különleges érméket és papírpénzeket gyűjtenek, őket hívjuk numizmatikusoknak. Olykor egy érme, papírpénz vagy váltó komoly értéket képviselhet, de az is előfordul, hogy egy kollekcióban értékes pénz önmagában értéktelen. Az igazán megszállott gyűjtők jól ismerik a gyűjtött pénzek korszakát, és fel tudják mérni, hogy egy adott példány mennyire lehet a többi gyűjtőnek különleges, ritka, értékes darab. Azok, akik a legtöbbet tudják egy adott korszakról és gyűjteményük tárgyairól, akár mesés vagyonna is szert tehetnek, különösen, ha a szerencse is melléjük áll.

A játék célja

A játékosok régi pénzek gyűjtői, akiknek célja, hogy minél több érmét, régi papírpénzt, illetve váltót gyűjtsenek, és azokból értékes gyűjteményeket állítsanak össze. Az így felépített gyűjteményeket játék közben eladhatják, hogy további extra bevételre tegyenek szert a játék végére. Az a játékos, aki a legtöbbet tudja a megszerzett műkincs történelmi hátteréről, gyorsan busás haszonra tehet szert, de aki kevesebb ismerettel rendelkezik, szakértők bevonásával az is megszerezhet egy-egy aukcióra bocsátott példányt. Vajon a tudás vagy a taktika győzedelmeskedik? Aki a játék végéig a legtöbb forintot gyűjti, az lesz a legsikeresebb numizmatikus, és egyben a játék győztese.

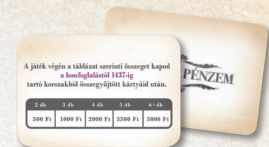
A játékosok a www.penziranytu.hu/tarsasjatek weboldalon található korleírásokból készülhetnek fel a társasjátékban szereplő kérdésekre, és szintén ezen a címen érhetőek el a játékhoz kapcsolódó további információk, kiegészítések is.

A játék elemei

aukció kártyák

(8 korszakból 6-6 db., összesen 48 db.)

gyűjtemény kártyák (40 db.)

ÉRTEM A PÉNZEM	1437-ig	1437-ig	1437-ig	1437-ig	1437-ig	1437-ig
1000-1437	A beszedéskártyáid 1437-ig					
1437-1541	Erzsébet (Zsigmond haláláig) Bécsi érméig					
1541-1606	A Habsburg-család magyarországi uralkodásáig					
1606-1687	Bécsi békeszerződésig az erzsébeti érmékig					
1687-1740	A Habsburg-család uralkodásáig					
1740-1790	A franciaországi uralkodásig					
1790-1796	A francia uralom alatt az erzsébeti érmékig					
1796-1940	A francia uralom alatt az erzsébeti érmékig					

értékjegyző tömb

pénzek

(100-as, 200-as, 500-as,

1000-es címletekben 20, 20, 10, 10 db.)

kalapács

▶ játékszabály

Az itt leírt szabályok 4 játékos vagy csapat számára szólnak. Az aukció vezetőjét a tanár vagy az egyik játékos alakítja.

A játék előkészületei

Az aukció vezetője összekeveri, majd képpel felfelé maga elé teszi az aukciós kártyákat. Minden játékos kap 2500 forintot – tetszőleges címletekben – és egy értékjegyző lapot. Miután mindent előkészítettünk, kezdődhet az aukció.

A játék menete

- ▶ **kikiáltás;**
- ▶ **licitálás;**
- ▶ **értékbecslés;**
- ▶ **szakértők felfogadása.**

Kikiáltás

Az aukció vezetője felemeli az aukció kártyák húzópaklijának legfelső lapját, majd aukcióra bocsátja azt. Jól érthetően meghirdeti, bemondja az aukcióra bocsátott tárgy kikiáltási árát, a tétel nevét, esetleges címletét és a korszakot, melyből a műkincs való, s ezek után levezeti az aukciót.

Licitálás

A játékosok nyíltan licitálnak a felajánlott tételre. Ezt úgy teszik, hogy az aukció vezetője 100 forintos licitlépcsővel növeli az árat mindaddig, amíg van érdeklődő. A licitálók kézfeltartással jelzik vásárlási szándékukat. Amennyiben egy összegre senki nem jelentkezik, úgy az aukció vezetője a legutoljára licitáló játékos ajánlatát „üti le”. Ezt pontosan az alább leírtak szerint teszi meg.

Az aukció vezetője hangosan mondja: először, másodszer, senki többet harmadszor. Ekkor a kalapáccsal leüti az ajánlatot, és ezzel a licitáló elnyeri a tételt. A nyertes ekkor még nem kapja meg a tételt, de kifizeti a licit összegét, és feljegyzi a vételi árat az értékjegyző lapjára – a tételnek megfelelő számú mezőbe. Ezután azonnal kezdetét veszi az értékbecslés.

1000-1437	A honfoglalástól 1437-ig	1	2	3	4	5	6	
1437-1541	Luxemburgi Zsigmond halálától Buda elestéig	7	8	9	10	800	12	
1541-1686	A három részre szakadt Magyarország	13	14	15	16	17	18	

The diagram shows the auction card and winning bid cards. The auction card is the same as in the previous image. The winning bid cards are labeled **100**, **200**, and **500**. A red arrow points from the **800** bid in the table to the **800 Ft** winning bid card.

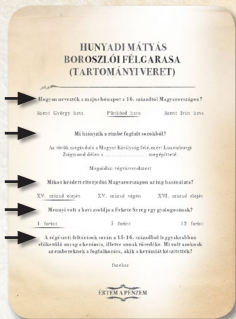
Értékbecslés

Az értékbecsléssel határozzuk meg az elnyert műkincs értékét. Az aukció vezetője egyesével, hangosan felolvassa az aukció kártya hátoldalán lévő kérdéseket. A vevőnek meg kell próbálnia válaszolni a kérdésekre. Minden kérdésre egy válasz adható, és gondolkodásra legfeljebb annyi idő van, amíg az aukció vezetője által előre meghatározott idő letelik. Ajánlott nagyjából 20-25 másodperc közötti időkorlátot megállapítani.

- ▶ Amennyiben a válasz helyes, a játékos azonnal kap az aukció vezetőtől annyi forintot, amennyi a tétel kikiáltási ára.

- ▶ Amennyiben a kérdésre nem tud válaszolni vagy helytelen választ adott, akkor a játékosnak szakértőket kell felfogadnia. Ekkor nem kap pénzt, hanem fizet a szakértőnek.

Amikor mind az öt kérdésre elhangzott a válasz – a licitet elnyerőtől és/vagy a szakértőktől – a licitet elnyerő játékos megkapja az aukció kártyát.

Fontos: Vannak olyan kérdések, amelyeket konkrét számmal lehet megválaszolni. Ezekre a kérdésekre az összes játékos tippelhet. Az első tippet a licitet elnyerő játékos adhatja meg, majd a többiek vagyona határozza meg a további sorrendet. Akinek a legkevesebb forintja van, az kezd, és őt követik a többiek.

Szakértők felfogadása

Az a játékos, aki nem tud válaszolni vagy helytelen választ adott egy kérdésre, annak azonnal szakértőket kell felfogadnia. Ezt úgy teheti meg, hogy megbízza a legkevesebb forinttal rendelkező játékost. Ha az összegek szempontjából egyenlőség áll fent, az a szakértő segíthet, aki a legközelebb ül a licit elnyerőjéhez. Ha több ilyen szakértő van, a licitet elnyerő játékos választ közülük. Aki elvállalja a szakértői szerepet, hangosan megválaszolja a kérdést, hogy mindenki hallja. Erre legfeljebb annyi ideje van, amíg az aukció vezetője által előre meghatározott idő letelik.

► Amennyiben a válasz helyes, a licitet elnyerő játékos fizet 100 forintot a szakértőnek, és az aukció vezetője ezt kiegészíti a kikiáltási árnak megfelelő összegre. Ha ez az összeg 100 forint, akkor ennyit ad a válaszolónak.

► Amennyiben a válasz helytelen, a licitet elnyerő játékos más szakértőtől is segítséget kérhet – az előző szabályt betartva. Ilyenkor a rossz választ adó szakértőnek nem jár fizetség.

Minden szakértő egy választ adhat a kérdésre. Ha a válasz helytelen, már nincs lehetősége tovább próbálkozni.

Ha nincs olyan szakértő, aki segíteni tudna, akkor az aukció vezetőjétől kell segítséget kérni. Ilyenkor a licit elnyerőjének 200 forintot kell fizetnie az aukció vezetőjének.

Fontos: Amikor csapatok játszanak, akkor szakértő felfogadásakor egy csapatból csak egy válasz hangozhat el. Így a csapat tagjainak lehetőségük van megbeszélni a vélt helyes választ.

A játék vége

A játék akkor ér véget, ha már csak egy játékos van, akinek van még forintja, vagy ha elfogyott az összes aukció kártya – azaz mindet megvették a játékosok –, vagy akkor, ha az előre megbeszélt darabszámú lapot eladta a kikiáltó. Ekkor minden játékos összeadja az értékjegyző lapjára felírt összegeket és a tulajdonában lévő forintokat. Az a játékos, aki a legtöbb forintot gyűjtötte, megnyeri a játékot.

Amennyiben nem játszottátok végig a játékot, az értékjegyző lapokat eltéve később folytathatjátok. Ekkor az értékjegyző lapokra rá kell írni a játékosok vagy csapatok neveit és az összeget, amit megszereztek. A játék folytatásakor mindenki megkapja az aukciós kártyáit, a feljegyzett összeget – amit a játékosok korábban megszereztek – és az értékjegyző lapjait. Ezután már folytatódhat is a játék.

Játékvariációk

Tanóra keretein belül a játékot javasolt több részletben játszani. Ezt lehet úgy, hogy mindig, mikor a tanmenetben az osztály egy adott korszak végére ér, a játékban ennek a kornak a pénzeiért folyik a licit. Egy másik variációs lehetőség, hogy alkalmanként 5-6 pénzt bocsátanak licitre, véletlenszerűen kiválasztva azokat. A harmadik variáció szerint minden óra elején egy tárgyat bocsátanak licitre, és amint azt elnyerte valaki, folytatódik az óra. A részeredményeket minden esetben fel kell jegyezni.

Gyakorlott játékosoknak szóló szabály

Minden eddigi szabályt megtartva játszunk. A játék elején összekeverjük a gyűjtemény lapokat, és minden játékos vagy csapat kap egyet, majd azt a többi játékostól vagy csapattól eltakarva, leteszi maga elé. A játék szabályai közé bevezetünk egy újabb lehetőséget, ez az eladás.

Gyűjtemény lapok

A játék végén a táblázat szerinti összeget kapod a honfoglalástól 1437-ig tartó korszakból összegyűjtött kártyáid után.

2 db	3 db	4 db	5 db	6+ db
500 Ft	1000 Ft	2000 Ft	3500 Ft	5000 Ft

A Buda felszabadításától a reformkorig tartó korszakból a két legtöbbet gyűjtő játékos a játék végén 2000 Ft-ot, illetve 1000 Ft-ot kap.

A gyűjtemény lapok célokat jelölnek meg a játékosok számára, melyekért a játék végén extra jövedelemre tehetnek szert, s az beleszámít összegyűjtött forintjaikba. További gyűjtemény lapokat az eladások után lehet szerezni.

Eladás

Az eladást mindig az értékbecslési fázis után lehet kezdeményezni. Az a játékos, aki utoljára nyert licitet, eldöntheti, hogy akar-e eladni a megszerzett műkincseiből.

- ▶ Amennyiben nem, az aukció vezetője újabb tárgyat bocsát aukcióra a fent leírtak alapján.
- ▶ Amennyiben elad, meghatározza azokat a tételeket (korszak szerint), amelyeket eladásra bocsát. Az így eladott kincseket képpel lefelé fordítja, azokat többször nem bocsáthatja eladásra, forintot nem kap érte, viszont újabb gyűjtemény lapokra tehet szert.

Az eladásban résztvevő műkincsek száma meghatározza, hogy az eladó hány további gyűjtemény kártyát vehet el a húzópakliból. Egyszerre csak egy korszak műkincseit lehet eladni, és ilyenkor az adott korból eddig gyűjtött összes kártyától meg kell válni.

1/2/3/4/5/6 műkincs eladása 0/1/2/3/4/6 gyűjtemény kártyát biztosít az eladónak.

	1	2	3	4	5	6
	0	1	2	3	4	6

Ezeket a kártyákat a játék elején kapott és eddig megszerzett többi lap közé teszi, és a játék legvégén, a kiértékelés után megkapja az érte járó jövedelmet. Egy játékosnak több ilyen gyűjtemény kártyája is lehet a játék folyamán.

Miután a játékos befejezte körét (eladott vagy nem adott el), kezdetét veszi egy újabb tárgy aukcióra bocsátása.

Példa: Erik nyerte a legutóbbi licitet, ezzel megszerez egy piros tételt. Úgy dönt, hogy eladja zöld tételeit, ezért azokat megszámlolja, és a kártyákat képpel lefelé maga elé helyezi. Összesen 3 zöld tétele volt, ezeket köteles mind eladni, viszont cserébe 2 gyűjtemény lapot szerez, melyeket a többi gyűjtemény lapjai közé tesz.

Játék végi értékelés

A játék végi összeget az alapjáték szabályai szerint számoljuk. Ehhez további összegeket adhatunk a játék elején kapott és közben szerzett gyűjtemény lapok után. Minden játékos felfedi gyűjtemény kártyáit, és kiértékelés után átveszi az értük járó összegeket. Azokat az aukciós kártyákat, amelyeket a játékosok a játék során nem adtak el, most kikiáltási áron eladhatják, de további gyűjtemény kártyákat már nem szerezhetnek. **Az a játékos, aki a legtöbb pénzt gyűjtötte, megnyeri a játékot.**

Általános példa a játék végi értékelésre: Anett 4 gyűjtemény lapot szerzett a játék elején kapott mellé. Megnézi azokat a tételeket értékjegyző lapján, amiket megszerzett és a játék közben eladott, majd ezek vételi árát összeadja. Ehhez az összeghez hozzáadja az el nem adott tételek kikiáltási árait és a gyűjtemény lapjai által szerzett extra bevételeket. Ezen részösszegek együttes értéke adja meg a játék végi eredményét.

Családi játékvariáció szabályai

Lehetőség van arra is, hogy kisebb társaságban vagy családi környezetben játszunk. Ekkor a következő változások lépnek életbe. A játék elején kiválasztjuk a kezdő játékost, aki a következő körben az aukció vezetője lesz. A további körökben mindig az utoljára licitet elnyert játékos veszi át az aukcióvezető szerepét. A kikiáltó soha nem licitálhat a tételre! Minden további szabály a fent leírtak szerint zajlik.

Családi játék esetén is lehetőség van arra, hogy több alkalmon keresztül játszunk. Ilyenkor is mindent feljegyzünk, így a legközelebbi alkalommal onnan folytathatjuk a játékot, ahol korábban abbahagytuk.

Jó játékot!

ÉRTEM A PÉNZEM

Szerző: Hegedűs Csaba
Fejlesztő, kiadó: Pénziránytű Alapítvány
Kérdések: Czírók András, Kabdebó Ferenc, Ujszászi Róbert
Numizmatikus szakértő: Ujszászi Róbert
Grafikus, illusztrátor: Loványi Kata, Simándi Márta
Gyártó: Promitor Kft.
Játékszabály: Szőgyi Attila

2016. március